

Bygge på stabil grund

Predikan vid ELM Syds sommarmöte 2013

Jesu bergspredikan i Matteus evangelium är en av de allra mest färgstarka och utmanande texter som möter i Bibeln och religiösa urkunder över huvud taget. Avslutningen på Jesu tal kan karakteriseras så och understryker hur avgörande det är att rätt förhålla sig till bergspredikans ord. Denna artikel är en lätt bearbetning av den högmässopredikan som ELMs missionsledare Erik J. Andersson höll på ELM Syds sommarmöte i Ängelholm 21 juli 2013.

MATT. 7:22-29

Många skall säga till mig på den dagen: Herre, Herre, har vi inte profeterat med hjälp av ditt namn och med hjälp av ditt namn drivit ut onda andar och med hjälp av ditt namn gjort många kraftgärningar? Men då skall jag säga dem sanningen: Jag har aldrig känt er. Gå bort ifrån mig, ni laglösa!

Den som därför hör dessa mina ord och handlar efter dem, han liknar en förståndig man som byggde sitt hus på klippan. Regnet öste ner, störtfloden kom och vindarna blåste och kastade sig mot det huset. Men det föll inte, eftersom det var grundat på klippan. Men den som hör dessa mina ord och inte handlar efter dem, han liknar en dåre som byggde sitt hus på sanden. Regnet öste ner, störtfloden kom och vindarna blåste och slog mot det huset, och det föll samman, och dess fall var stort. När Jesus hade avslutat detta tal, var människorna mycket förvånade över hans undervisning, ty han undervisade dem med auktoritet och inte som deras skriftlärda.

INLEDNING

Det finns mer än hundra namn i ELM:s predikantförteckning. Vårt svenska alfabet och mitt namn gör att jag står först och följs av Jakob, Martin, Paul, Uno och sedan av alla som inte heter Andersson. Om vi i stället för i bokstavsordning skulle ordna predikantlistan efter skicklighet i byggnadskonst eller förmåga att uppföra ett hus då skulle jag snabbt föras till allra nedersta delen av listan, och andra efternamn skulle ligga i topp.

Det var faktiskt min första tanke när jag såg vilken predikotext jag kallats att utlägga i dag. Vad vet jag om att bygga hus? Jag är en sådan som tror att kofot och fogsvans finns i köttdisken på ICA Maxi. Men så fann jag något slags tröst i att rubriken för predikan var "Andlig klarsyn". Och så landande jag i att jag inte kan förbereda *någon* predikan utan Guds hjälp. Därför har jag bett att Gud ska leda oss till ökad andlig klarsyn.

1. HÖRA OCH GÖRA

Jag har undrat varför jag känner mig så oekväm när jag läser: "Många skall säga till mig på den dagen: Herre, Herre, har vi inte profeterat med hjälp av ditt namn och med hjälp av ditt namn drivit ut onda andar och med hjälp av ditt namn gjort många kraftgärningar? Men då skall jag säga dem sanningen: Jag har aldrig känt er. Gå bort ifrån mig, ni laglösa!" (v. 22–

23.) Varför känner jag mig så illa till mods? Varför värjer jag mig? Jag önskar att det vore för allvarets skull. För att det talas om att människor en dag ska skickas bort. Och det är inte vem som helst som talar om att det finns en evighet utan Gud, en evig olycka. Det är ju Jesus som säger det.

Och ändå tror jag inte att det är allvaret som gör att jag känner mig obekvämt, utan att Jesus säger att han ska skicka bort sådana som talar om honom som herre, som profeterat, som gjort under i hans namn. Det som gör att jag inte riktigt kan vila i Jesu undervisning här – eller i bergspredikan i övrigt – är att det handlar så mycket om att göra (Matt. 5–7). Vad då göra? Handlar det bara om mina gärningar?

Och dessutom visar det sig att det inte räcker ens om man gör det allra bästa. Profetera, göra under, muntligt bekänna – om inte det räcker, vad ska jag då kunna peka på när jag nått slutet på mitt liv?

Så fortsätter Jesus med orden: ”Den som därför hör dessa mina ord (dvs. allt han undervisat om dittills i kap. 5–7) och handlar efter dem, han liknar en förständig man ...” (v. 24). ”Men den som hör dessa mina ord och inte handlar efter dem, han liknar en dåre ...” (v. 26).

Men vad är det då jag ska göra? Det är ju uppenbart att det är där skillnaden ligger – mellan att höra och handla å ena sidan, alltså att höra och göra, och att höra utan att handla, dvs. utan att göra, å den andra sidan.

Jesus undervisar (i v. 22–23, ja egentligen från v. 15) om falska profeter och falska efterföljare. De kännetecknas här inte av falsk lära, felaktig bekännelse, utan av ett falskt liv och en felaktig grund. De säger: ”Herre, Herre” till Jesus, de har profeterat, drivit ut onda andar och gjort under med hjälp av hans namn, men på den dagen – den sista dagen, då alla människor ska stå inför den levande Guden – då ska Jesus säga till dem: ”Jag har aldrig känt er.” Det är tydligt att en undergörande tro inte behöver

sammanfalla med en saliggörande tro. Det säger ju den store karismatikern Paulus också: ”Om jag ägde profetisk gåva och kände alla hemligheter och hade all kunskap, och om jag hade all tro så att jag kunde förflytta berg men inte hade kärlek, så vore jag ingenting” (1 Kor. 13:2).

Att på den dagen, den sista dagen, komma inför den helige Guden och hänvisa till något jag själv gjort – om jag så har gjort det i största välvilja och i Jesu namn – det räcker inte. Det är inte tillräckligt.

Vad betyder det då att handla efter Jesu ord, efter hans undervisning? Vad är det att göra hans himmelske Faders vilja (v. 21)? Svaret på den frågan ger oss liknelsen om de två husbyggarna. Svaret är att platsen är avgörande! Även när det kommer till fastighetsmarknaden gäller regeln: Läget är allt.

Att höra och göra handlar om att bygga på rätt ställe, på rätt grund. Det handlar främst om *var* man bygger, inte *hur* man bygger.

2. LÄGET ÄR ALLT

Läget är avgörande. En sjöbod på Smögen kostar mer än en herrgård i Örkellunga. Tjugo kvadratmeter med kokvrå vid Stureplan kostar motsvarande en bostadsrätt på 800 kvadratmeter i Olofström (om det finns sådana lägenheter där). Det är läget som gör skillnaden. Så är det också i den liknelse Jesus ger som avslutning på bergspredikan.

Den som därför hör dessa mina ord och handlar efter dem, han liknar en förständig man som byggde sitt hus på klippan.

Regnet öste ner, störtfloden kom och vindarna blåste och kastade sig mot det huset. Men det föll inte, eftersom det var grundat på klippan. Men den som hör dessa mina ord och inte handlar efter dem, han liknar en dåre som byggde sitt hus på sanden. Regnet öste ner, störtfloden kom och vindarna blåste och slog mot det huset, och det föll samman, och dess fall var stort.

*Att på den
den sista
dagen
hänvisa till
något jag
själv gjort
räcker inte.*

Två män bygger var sitt hus. Jesus säger ingenting här om hur de bygger, utan bara om på vilken plats. Den ene bygger sitt hus på klippan och den andre på sanden. Jesus hade undervisat och många hade lyssnat. Nu kom han till slutet och sade att de som lyssnat nu kunde handla efter undervisningen eller inte. Alla hade hört, ingen kunde komma och säga: "Jag visste inte."

Bo Giertz, biskop och bibelutläggare, kommenterar: "Det är ansvar med att ha fått höra budskapet om Riket. Man kan låta allt fortsätta som förut. Men man kan också 'höra dessa ord och göra efter dem' (eller ordagrant 'göra dem'). Att 'göra dem' innebär att ta emot erbjudandet, få sina synder förlåtna, träda in i riket och leva där som ett Guds barn. Då bygger man sin framtid på säker grund."

Vad är det Jesus har undervisat om i bergspredikan? Vad är det som har skakat om dem som lyssnat? Undervisningen gjorde dem ju *mycket förvånade* och de konstaterade att han inte undervisade som de var vana vid. Var det den stränga moralen? Jag tror inte det; höga krav ställde andra rabbiner också, liksom fariséer och skriftlärda. Visst var det tuffa tolkningar av buden Jesus gav, men det var bara *en* del av bergspredikan. Det fanns andra utsagor som jag tror förvånade ännu mer:

"Saliga är de som är fattiga i anden, dem tillhör himmelriket. Saliga är de som sörjer ... de som är ödmjuka..." (5:3-5) osv. Det var tvärt emot vad folket brukade höra.

"Ni är jordens salt. ... Ni är världens ljus" (5:13, 14). Vilka? De som sitter där, fiskare, snickare, och annat vanligt folk?

"Så skall ni be: Fader vår, som är i himlen..." (6:9). Det var en nyhet att uppmanas att säga pappa till Gud!

"Samla er skatter i himlen... Ty där din skatt är, där kommer också ditt hjärta att vara" (6:20, 21). Jesus talar om en annan rikedom än den man oftast tänker på, om skatter som kan samlas i himlen.

"Sök först Guds rike och hans rättfärdighet, så skall ni få allt det andra också" (6:33). Det kanske är det mest radikala av allt som Jesus säger, eftersom det talar om en enda prioritering i livet – att söka Gud! Och för att allt annat utlovas åt den som söker.

Visst talar Jesus om buden och deras tillämpning. Han skärper dem. Men bergspredikan är mycket mer. Framför allt stryker Jesus under vad det innebär att ta till sig hans undervisning: Det är att tillhöra hans rike, Guds rike, himmelriket. Det är i det riket den människa ska bygga som vill bygga rätt. Sök först Guds rike! Samla skatter i himlen!

De två husbyggarna vill båda bygga hus. Den ene – som sägs vara förståndig – ser till att börja bygga på ett bärande underlag, på något som håller. Han är nog med att välja rätt plats för bygget – på berget. Den andre – som sägs likna en däre – bygger utan att tänka på var och det råkar bli där det är sand.

I Galiléen finns många sluttningar och bergssidor. Många platser där man kan bygga hus. Men valet av plats är väldigt viktigt – för om man bygger där underlaget består av sand, av grus och lera, så kan regn, tillfälligt uppkomna bäckar, floder och starka vindar snabbt rasera bygget och låta det glida ner för sluttningen och förstöras. Men ett hus som byggs direkt på en klippa, i kontakt med berget, det står fast – oavsett väderväxlingar och vattenströmmar.

Hur är man då förståndig? Jo, man lyssnar till Jesu ord: "Sök först Guds rike och hans rättfärdighet, så skall ni få allt det andra också" (6:32). Vad gör man sedan? Jo, man följer uppmaningen: Man söker Guds rike, söker hans rättfärdighet. Hur gör man det?

Jesus börjar sin verksamhet med orden: "Tiden är fullbordad och Guds rike är nu här. Omvänd er och tro evangelium" (Mark. 1:15). Det handlar alltså om att vända om – att ändra något – att börja bygga på en ny grund, på ett

När du har den rätta grunden så känn dig trygg och bygg!

nytt ställe. Eller som Petrus svarar dem som hört hans predikan den första kristna pingstdagen, dem som frågar: "Vad skall vi göra?" (Apg. 2:37): "Omvänd er och låt er alla döpas i Jesu Kristi namn, så att era synder blir förlåtna" (Apg. 2:38).

Att höra Jesu ord och handla efter dem innebär att leva sitt liv i tro. I gemenskap med Jesus. Det är att leva i det rike han upprättat. Reformatorn Martin Luther skrev för 500 år sedan:

"Med denna liknelse vill Herren enträget förmana oss att ge akt på och stadigt hålla fast vid hans lära och aldrig släppa Kristus ur våra hjärtan som vår frälsnings och salighets grund och hörnsten."

Det är att vara förständig, som mannen i liknelsen. Det handlar om att bygga på rätt ställe. För läget är allt. När stormen kommer är platsen för bygget avgörande.

Och stormen i liknelsen är inte främst de motgångar vi kan möta här i livet – i form av sjukdomar, konflikter, förföljelser. Nej, regnet, störtfloden och vindarna i liknelsen är den prövning som sker på *den dagen*. Paulus använder i 1 Kor. 3:13 samma uttryck som Jesus: *den dagen*. Det är den yttersta dagen. Då visar det sig var du har byggt. Då är läget allt.

Det finns plats på klippan, på den säkra grunden. På den grund som är lagd av Kristus och som är Kristus.

Så om du bygger ditt liv på något annat eller någon annan än Jesus, är det dags att nu tänka om. Fortsätt inte att bygga på en grund som inte håller! Bygg inte vidare på ditt eget livs lutande torn i Pisa! Det är dags att du vänder dig till Jesus – det kan du göra här och nu – och säga till honom: "Jesus, jag vill tro på dig, jag vill bygga på dig. Ta hand om mig!"

3. KÄNN DIG TRYGG OCH BYGG

Till dig som för länge sedan har omvänt dig till Jesus, som tror och är döpt, liksom till dig som vände dig till honom alldeles nyss vill jag säga samma sak. När du har den rätta grunden så känn dig trygg och bygg!

När det gäller grunden behöver du inte göra något ytterligare. Paulus skriver: "Ty någon annan grund kan ingen lägga än den som är lagd, Jesus Kristus." Den grunden får du utan krav på motprestation. Den är gratis. Den är nåd.

Men nu kommer vi till byggandet. Jesus säger inte något om det i liknelsen. För hans stora poäng är att lyfta fram att det viktigaste är grunden. Men ser man på hela bergspredikan så upptäcker man att där finns mycket som handlar om byggandet. Jesus beskriver väldigt många situationer där vi behöver vägledning i livet, områden där han hjälper oss att se vad som är rätt och vad som är fel.

Så känn dig trygg och bygg! Ditt liv är en byggnad som du bygger med Jesus som grund,

*Gud har gett oss tio bud – bygg efter de reglerna
så får du ett hus där både du och andra kan trivas.*

ett hus som du bygger på bästa plats. Kan man bygga på olika sätt? Blir allt lika bra?

Det är ingen tvekan om att man kan bygga på olika sätt och att man kan bygga olika väl. Materialval, byggnadsteknik, isolering och dränering gör skillnad. Man kan bygga med ytskikt och spärskikt eller utan. Jag ska inte ge mig längre in i byggvärlden – jag behärskar den inte. Men när det gäller hur vi ska bygga våra liv så vägleder Bibeln oss. Gud har gett oss tio bud – bygg efter de reglerna, så får du ett hus där både du och andra kan trivas.

Bergspredikan sätter gränser och pekar på faror. Jesus stryker under och vässar många av buden från Gamla testamentet. Det behöver vi. ”Du skall inte mörda” (5:21). Jesus skärper: Du ska inte ens kalla någon för dumhuvud eller pucko. ”Du skall inte begå äktenskapsbrott” (5:27). Jesus säger att du inte ens ska titta på någon med begärelse. Det gäller både på jobbet och på sommarmötesplatsen, på stan och på internet. Och Jesus går vidare på samma sätt med fler bud. Varför gör Jesus det? För att han vet att våra liv blir bättre om vi lyssnar till honom, och lyder honom.

Men bergspredikan ger också goda och konstruktiva råd för bygget. Det gäller inte bara sådant som ska undvikas, utan också sådant som ska göras. Det handlar bland annat om bön, mission, givande. Hur ska vi be? Jesus säger att vi ska be som barn som kommer till sin pappa: ”Fader vår, som är i himlen...” (6:9). Hur ska

vi ge gåvor? Jesus säger att vi ska ge inte för att få andra människors beundran, utan för att det gläder Gud. Se upp så att ditt liv inte blir ett skrytbygge – då är risken stor att du fuskar. ”Utan lydnad ingen prydnad”, konstaterar bibelläraren Timo Laato.

Bergspredikan är en underbar beskrivning av det kristna livet, av ett liv grundlagt av Kristus.

Här finns kanske anledning att varna lite grand för att försöka skapa en kristen etik utan Kristus. Ibland hör man någon säga: ”Jag är själv inte troende men har en kristen etik.”

Bergspredikan är det tydligaste beviset, tycker jag, för att det omöjligt kan finnas en kristen etik utan Kristus. Varför? Jo, för att kraven är så skyhögt ställda. De är omöjliga att leva upp till och kan kännas obarmhärtiga – utan Kristus. Men med den grund av nåd och förlåtelse som Kristus lägger är bergspredikan den underbaraste byggbeskrivning som finns!

”Men”, säger någon, ”om läget är allt, då spelar det ju ingen roll hur jag bygger.” Jo, visst gör det! Vem vill bo i ett ruckel? Vill du att ditt liv ska vara ansvarslost, flyktigt och kaotiskt? Eller vill du att ditt liv ska vara ett gott liv, med goda relationer, rätta prioriteringar, med trygghet och säkerhet? Visst spelar det roll hur du bygger. Visst spelar det roll hur du lever.

Låt mig använda en annan bild: Livet som en flygresa härifrån till evigheten. Gud ger dig biljetten och ber dig gå ombord. Flygplatsen heter Korset. Det är där du kan stiga ombord. Om du

då säger: ”Tack, Gud, men jag kan gå den första biten. Du behöver inte fixa hela resan. Jag går de första kilometerna.” Säger du det så missar du flighten. (Egna gärningar är inte rätt grund.)

Så gå ombord vid Korset. Men väl ombord spelar det väl ingen roll vad man gör? Jo, det gör det. Om du slår dina medpassagerare eller hjälper dem att hitta sina platser – det spelar roll. Om du dricker dig full på gratis flygsprit och skrämmer barnen i kabinen, eller om du lugnt läser din medhavda bok – det gör skillnad. Och extra stor betydelse har det om du vill att fler ska följa med på resan. För planet mellanlandar då och då för att ta med fler passagerare som Gud vill ha med. Hur de som redan gått ombord uppför sig kan göra resan mer eller mindre attraktiv för nya passagerare. Visst har det betydelse hur du lever.

Så känn dig trygg och bygg!

”Sträva ... alltid efter att göra gott mot varandra och mot alla människor” (1 Tess. 5:15b). ”Sträva efter rättfärdighet, gudsfruktan, tro, kärlek, uthållighet och ödmjukhet” (1 Tim. 6:11). ”Låt oss därför sträva efter det som tjänar friden och den ömsesidiga uppbyggelsen” (Rom. 14:19).

Lägg märke till det sista: *Den ömsesidiga uppbyggelsen*. Vi får bygga våra liv på det bästa läget, den säkraste grunden, *tillsammans*.

Så känn dig trygg och bygg! Guds kyrka är en byggarbetsplats med ständig verksamhet. För den som vill följa Jesus och bygga sitt liv på honom finns det ständigt utmaningar och uppgifter. Tanken att kristendomen skulle passivisera med tal om nåd och om ett evigt liv är

fullkomligt obiblisk. Det finns massor att göra. Hjälp grannen som inte orkar med trädgården, bjud hem kollegan som känner sig ensam, starta en ungdomsgrupp, res ut som missionär! Ta tag i ditt eget liv: Jobba för att dina attityder och relationer ska bli bättre! Strid mot synden i ditt liv!

En kristen människa är inte passiv. En kristen människa kan inte förhålla sig avvaktande inför orättvisa och ondska. En kristen människa strider mot synden, döden och djävulen. Och när en kristen människa står på Kristus, Segrarens, grund vinnns också segrar tillsammans med honom.

Känn dig trygg och bygg!

AVSLUTNING

”Andlig klarsyn” var rubriken för söndagens texter. Ser du klart när det gäller ditt läge och ditt liv inför den levande Guden? Det är detta jag har försökt göra dig uppmärksam på – inte för att det är lätt att se klart, men för att det är nödvändigt, livsnödvändigt. En svensk kyrkoman, Carl Henrik Martling, skriver:

”Bygga kan vi och bygger gör vi, medvetet eller omedvetet. Men grund kan vi inte lägga, inte i det andliga. Därför har Gud själv lagt grunden till vårt livsbygge” (Martling, *Mitt i verkligheten*, II:62).

Grunden finns i Jesus. Det är bästa läget. Känn dig trygg och bygg på honom! Amen.

Erik J Andersson

Missionsledare i ELM-BV, Örskelljunga

*En kristen
människa är
inte passiv.*